

לְמַלְעֵי בְּסִתְרוֹ דְּסַפְרָא וּמִשְׁתַּעוּ דָּא עִם דָּא, נִפְק
 שְׂבִיבָא דְּאִשָּׁא וְעֲלֵעוּלָא דְּרוּחָא וּבִטְשׁ בִּידֵיהוֹן וְאִתְאַבִּיד
 מִנֵּיהוּ. בְּכַה רַבֵּי יוֹסִי וְאָמַר דִּילְמָא חָס וְשְׁלוֹם חוּבָה
 אִיהוּ גַבְּן אוּ דִּלְאוּ אַנְן זַכִּין לְמַנְדַּע לֵיהּ.

כִּד אָתוּן לְגַבֵּי דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן אֲשַׁתְּעוּ לֵיהּ עוּבְדָא דָּא,
 אָמַר לוֹן דִּילְמָא בְּקִץ מְשִׁיחָא דְאַנּוּן אֲתוּוֹן הֵוִיתוּן
 מִשְׁתַּדְּלִי, אָמְרוּ לֵיהּ דָּא לָא יִדְעִינן דְּהָא כֻּלָּא אֲתַנְשִׁי
 מִינָן. אָמַר לוֹן רַבֵּי שְׁמַעוֹן לֵית רַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּדָא דִּיתְגַּלִּי כָּל כֶּף לְעֵלְמָא, וְכִד יְהֵא קָרִיב לְיוֹמֵי
 מְשִׁיחָא אֲפִילוּ רַבֵּי דְעֵלְמָא זְמִינִן לְאַשְׁכַּחא טְמִירִין
 דְּחַכְמָתָא וְלְמַנְדַּע בֵּיהּ קִצִּין וְחוּשְׁבַנִין, וּבַהּ הוּא זְמַנָּא
 אֲתַגַּלִּיא לְכֻלָּא הָדָא הוּא דְכָתִיב (צפניה ג) כִּי אִז אֶהְפֹּךְ אֶל
 עַמִּים וְגו'. מֵהוּ אַז. בְּזְמַנָּא דִּיתִיקוּם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 מִעַפְרָא וְיוֹקִים לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדִין אֶהְפֹּךְ אֶל
 עַמִּים שְׂפָה בְּרוּרָה לְקִרְא כְּלָם בְּשֵׁם יי וְלַעֲבֹדוּ שְׁכֵם
 אַחַד.

תָּא חֲזִי, אַף עַל גַּב דְּאַבְרָהָם כְּתִיב בֵּיהּ וַיִּסַּע אַבְרָם
 הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ הַנְּגַבָּה. וְכֻל מִטְּלָנוּי הוּוּ לְדְרוּמָא
 וְאִתְקַשַּׁר בֵּיהּ, לָא סְלִיק לְדוּכְתִיָּה כְּדָקָא יְאוּת עַד
 דְּאִתְיַלִּיד יִצְחָק, כִּיּוֹן דְּאִתְיַלִּיד יִצְחָק אִסְתַּלַּק לְאַתְרֵיהּ
 וְאִיהוּ אֲשַׁתְּתַף בַּהֲדִיָּה וְאִתְקַשְׁרוּ (דף קיח ע"ב) דָּא בְּדָא.

בְּגִין כִּי אִיהוּ קָרִי לִיהּ יִצְחָק וְלֹא אַחֲרָא, בְּגִין לְשִׁתְּפֵא
 מִיָּא בְּאִשָּׁא, דְּכִתִּיב וַיִּקְרָא אֲבֵרָהֶם אֶת שֵׁם בְּנוֹ
 הַנּוֹלָד לוֹ אֲשֶׁר יֵלְדָה לוֹ שָׂרָה יִצְחָק. מֵאֵן הַנּוֹלָד לוֹ, אִש
 מִמֵּיִם:

וַתִּרְא שָׂרָה אֶת בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר יֵלְדָה לְאַבְרָהָם
 מִיִּצְחָק. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מִיּוֹמָא דְאִתְיָלִיד יִצְחָק
 וְהוּהּ יִשְׁמַעְאֵל בְּבֵיתָא דְאַבְרָהָם, לָא אִסְתַּלַּק יִשְׁמַעְאֵל
 בְּשָׂמָא, בְּאַתְרֵי דְדַהְבָּא שְׂרִיָּא סוֹסְפִיתָא לָא אֲדַכְרֵ קַמִּיהּ,
 וּבְגִין כִּי אֶת בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִית, גְּבַר דֵּלָא יִתְחַזִּי לְאַדְכָּרָא
 קַמִּיהּ דִּיִּצְחָק.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק וַתִּרְא שָׂרָה, בְּעֵינָא דְקָלְנָא חֲמַאת לִיהּ
 שָׂרָה, דֵּלָא חֲמַאת לִיהּ בְּעֵינָא דְאִיהוּ בְּרָא
 דְאַבְרָהָם, אֶלָּא דְאִיהוּ בְּרָא דְהַגֵּר הַמִּצְרִית, וּבְגִין כִּי
 וַתִּרְא שָׂרָה. דְשָׂרָה חֲמַאת לִיהּ בְּעֵינָא דָּא וְלֹא אֲבֵרָהֶם,
 דְאִילוּ בְּאַבְרָהָם לֹא פְתִיב אֶת בֶּן הַגֵּר אֶלָּא אֶת בְּנוֹ.
 תָּא חֲזִי, לְבַתֵּר מַה פְּתִיב וַיִּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי
 אֲבֵרָהֶם עַל אוֹדוֹת בְּנוֹ. וְלֹא פְתִיב עַל אוֹדוֹת בֶּן
 הַגֵּר הַמִּצְרִית. בְּגִין כִּי וַתִּרְא שָׂרָה אֶת בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִית.
 וְלֹא חֲמַאת דְאִיהוּ בְּרִיָּה דְאַבְרָהָם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר הַאי קָרָא תּוֹשִׁבְחָתָא דְשָׂרָה אִיהוּ,
 בְּגִין דְחֲמַאת לִיהּ דְקָא מִיִּצְחָק לְכוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת,

אָמְרָה, וַדַּאי לֹא בָּרָא דָא בָּרָא דְאֲבֵרְהֶם לְמַעַבְד עוֹבְדוּי
 דְאֲבֵרְהֶם, אֶלָּא בָּרָא דְהֶגֶר הַמְצֵרִית אִיהוּ אֶהְדֵּר לְחוּלְקָא
 דְאִמִּיהָ, בְּגִין כֶּךָ וּתְאֹמֵר לְאֲבֵרְהֶם גְּרִשׁ הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֵת
 בְּנָהּ, כִּי לֹא יִירֶשׁ בֶּן הָאִמָּה הַזֹּאת עִם בְּנֵי עַם יִצְחָק.
 וְכִי סִלְקָא דְעֵתָךְ דְּקִנִּי לָהּ שָׂרָה אוֹ לְבֵרָה, אִי הָכִי לֹא
 אוּדִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲמָה, דְּכִתִּיב כָּל אֲשֶׁר
 תֹּאמֵר אֵלַיךְ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ. אֶלָּא בְּגִין דְּחִמַּאת לִיהָ
 בְּפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת וְאִמִּיהָ אוּלְפָּא לִיהָ נְמוּסֵי דְפוֹכְבִּים
 וּמְזֻלוֹת, בְּגִין כֶּךָ אֲמַרְת שָׂרָה כִּי לֹא יִירֶשׁ בֶּן הָאִמָּה
 הַזֹּאת, אֲנָא יַדְעֵנָא דִּלָּא יֵרִית לְעֵלְמִין חוּלְקָא
 דְמַהִּימְנוּתָא, וְלֹא יֵהָא לִיהָ עִם בְּרִי חוּלְקָא לָא בְּעֵלְמָא
 דִּין וְלֹא בְּעֵלְמָא דְאֲתִי, וּבְגִין כֶּךָ אוּדִי עֲמָה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַפְרָשָׁא בְּלַחוּדוּי זְרַעָא
 קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת, דְּבְגִין כֶּךָ בָּרָא עֵלְמָא
 דְהָא יִשְׂרָאֵל סָלִיק בְּרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד לָא
 יְבִרֵי עֵלְמָא, וּבְגִין כֶּךָ נִפְק אֲבֵרְהֶם לְעֵלְמָא וְעֵלְמָא
 מִתְקִיִּים בְּגִינִיהָ, וְאֲבֵרְהֶם וַיִּצְחָק (לֹא) קִיִּמוּ וְלֹא אֶתִּיִּשְׁבוּ
 בְּדוּכְתִּיהוּ עַד דְּנִפְק יַעֲקֹב לְעֵלְמָא.

כִּיּוֹן דְּנִפְק יַעֲקֹב לְעֵלְמָא אֶתְקִיִּמוּ אֲבֵרְהֶם וַיִּצְחָק
 וְאֶתְקִיִּים כָּל עֵלְמָא, וּמִתְמָן נִפְק עֲמָא קְדִישָׁא

לְעֵלְמָא, וְאֶתְקַיִים כְּלָא כְּגִוּוֹנָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יְאוּת,
 וּבְגִין כֶּךָ אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר
 אֵלַיךְ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ כִּי בִיצְחָק יִקְרָא לָךְ זָרַע, וְלֹא
 בִישְׁמַעְאֵל. מַה כְּתִיב לְבַתָּר וְתִלְךְ וְתִתַּע בְּמִדְבַר בְּאֵר
 שֶׁבַע.

השלמה מזהה שמטות (סימן ט)

וַיִּשְׁכֶּם אֲבָרְהָם בַּבֶּקֶר וְכוּ' רַבִּי בְרוּקָא אָמַר, מָהוּ שָׁם
 עַל שְׂכָמָה אֱלָא שְׁהִזְהִירָה עַל עוֹל הָאֲמוּנָה
 וְלַעֲמוּד בְּמָה שְׁהִיתָה בַתְּחִילָה כְּתִיב הֲכָא שָׁם עַל שְׂכָמָה
 וְכְתִיב הֲתָם (שמות ט"ו) שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט. מָה לְהִלֵּן עַל
 הַשְּׂכִינָה, אוֹף הֲכָא עַל הַשְּׂכִינָה. מָה עֲשִׂתָה כִּיּוֹן שְׂרָאָתָה
 עֲצָמָה יוֹצֵאת מְרֻשׁוֹתוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם חֲזָרָה לְקִלְקוּלָהּ
 דְּכְתִיב וְתִלְךְ וְתִתַּע מָהוּ וְתִתַּע שְׁתַּעֲתַעָה אַחַר עֲבוּדָהּ
 זָרָה וְגִלּוּלֵי בֵּית אָבִיהָ כְּתִיב הֲכָא וְתִתַּע וְכְתִיב הֲתָם (ירמיה

י') הַבֶּל הִמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים: (עד כאן מזהה שמטות)

כְּתִיב הֲכָא וְתִתַּע וְכְתִיב הֲתָם (ירמיה י') הַבֶּל הִמָּה מַעֲשֵׂה
 תַעֲתוּעִים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ דְּאֲבָרְהָם
 לֹא שְׂבִיק. לָהּ וְלַבָּרָה.

תֵּא חֲזִי, בְּקִדְמִיתָא כֵּד אֲזֻלַּת מְקַמָּה דְּשָׂרָה מַה כְּתִיב כִּי
 שְׁמַע יי אֵל עֲנִיִּיךְ. וְהִשְׁתָּא דְּטַעֲתָא בְּתַר פּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת אָף עַל גַּב דְּכְתִיב וְתִשָּׂא אֶת קוֹלָהּ וְתִבְךְ. מַה

כְּתִיב כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנְּעָר. וְלֹא כְּתִיב כִּי שָׁמַע
אֱלֹהִים אֶת קוֹלָךְ.

בַּאֲשֶׁר הוּא שֵׁם. הָא אוּקְמוּהָ דְלָאוּ בַר עוֹנָשָׁא הוּא
לְגַבֵּי בֵּי דִינָא דְלַעֲיִלָא, דְהָא בֵּי דִינָא דְלַתְתָּא
עוֹנָשִׁין מִתְלִיסַר שְׁנִין וְלַעֲיִלָא, וּבֵי דִינָא דְלַעֲיִלָא
מִעֲשָׂרִים שְׁנִין וְלַהֲלָאָה. וְאִף עַל גַּב דְּחִיבָא הוּוּ, לָאוּ
בַר עוֹנָשָׁא אִיהוּ. וְהָא אוּקְמוּהָ, וְדָא הוּא דְכְּתִיב בַּאֲשֶׁר
הוּא שֵׁם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אִי הָכִי מֵאֵן דְּאִסְתַּלַּק מִעֲלָמָא עַד לָא
מָטוֹן יוֹמוֹי לְעֲשָׂרִין שְׁנִין, מֵאֵן אַתְרַּא אֶתְעַנְשָׁא,
בְּגִין דְּהָא מִתְלִיסַר שְׁנִין וְלַתְתָּא לָאוּ בַר עוֹנָשָׁא אִיהוּ
אֶלָּא בְּחֻטְאוֹי דְּאִבּוּי. אֲבָל מִתְלִיסַר שְׁנִין וְלַעֲיִלָא מֵהוּ,
אָמַר לִיהַּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלֵיהּ דְּלִימוֹת זַכָּאִי (וְלֹא
לִימוֹת חֲיִיב) וְיַחֲיִיב לִיהַּ אֲגַר טַב בְּהַהוּא עֲלָמָא, וְלֹא לִימוֹת
חֲיִיב דִּיתְעַנְשָׁא בְּהַהוּא עֲלָמָא וְאוּקְמוּהָ.

אָמַר לִיהַּ אִי חֲיִיבָא הוּא וְלֹא מָטוֹן יוֹמוֹי (דף קיט ע"א)
לְעֲשָׂרִין שְׁנִין מֵהוּ כִּיּוֹן דְּאִסְתַּלַּק מִעֲלָמָא בְּמֵאִי
הוּא עוֹנָשִׁיָּה. אָמַר לִיהַּ בְּדָא אֶתְקִיָּים (מַשְׁלִי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה
בְּלֹא מִשְׁפָּט. דְּכִד עוֹנָשָׁא נְחִית לְעֲלָמָא אִיהוּ (דִּינָא) אֶעְרַע
בְּלֹא כּוֹנְנָה לְעִילָא וְתַתָּא בְּהַהוּא מְחַבְּלָא וַיִּתְעַנְשׁ כִּד לָא
אֲשַׁגְחוּ עֲלֵיהּ מְלַעֲיִלָא.

וְעַלֶּיָּהּ פְּתִיב, (משלי ה) עוֹנוֹתָיו יִלְכְּדֵנוּ אֶת הַרְשָׁע. א"ת
 לְאַסְגָּאָה מֵאֵן דִּלָּא מָטוֹן יוֹמוּי לְאַתְעַנְשָׂא.
 עוֹנוֹתָיו יִלְכְּדֵנוּ (את הרשע) וְלֹא בֵּי דֵינָא דְלַעִילָא, וּבַחֲבִלֵי
 חֲטָאתוֹ יִתְמַךְ וְלֹא בֵּי דֵינָא דְלִתְתָּא. בְּגִין כֶּךָ פְּתִיב פִּי
 שְׁמַע אֱלֹהִים אֵל קוֹל הַנֶּעֱר בְּאִשֶּׁר הוּא שָׁם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
 יַעֲקֹב מִלֵּא בּוֹא"ו אֲמַאי. אֵלָּא בְּתַרִּין סְטָרִין אִיהוּ
 רְזָא דְחַכְמָתָא חֲדָא. דְּאִיהוּ רְזָא דְרְגָא דְחַכְמָתָא.
 אֲתַר דְּשָׂרִי בֵּיהּ יַעֲקֹב. אֲבָל הָאִי קָרָא עַל גְּלוּתָא
 דִּישְׂרָאֵל אֲתַמָּר, דְּכַד אֲנֹן גּוֹ גְּלוּתָא, הֵהוּא זְמַנָּא
 דִּיתְפַּקְדוֹן (בֵּיהּ יַעֲקֹב) יִתְפַּקְדוֹן בְּרְזָא דּוֹא"ו. וְאִיהוּ בְּאֵלְפָּ
 שְׁתִּיתָאָה.

(ואתחנן ער א) וּפְקִידָה בְּרְזָא דּוֹא"ו שִׁית רְגַעֵי וּפְלַג עֵידוֹן.
 וּבְזְמַנָּא דְשִׁתִּין שְׁנִין לְעִבּוּרָא דְדַשָּׂא בְּאֵלְפָּ
 שְׁתִּיתָאָה יָקִים אֱלֹהֵי שְׁמִיָּא פְּקִידוֹ לְבְרִיתִיהּ דִּיעֲקֹב.
 וּמַהֲהוּא זְמַנָּא עַד דִּיהֵא לָהּ זְכִירָה שִׁית שְׁנִין וּפְלַגָּא.
 וּמַהֲהוּא זְמַנָּא שִׁית שְׁנִין אַחֲרָנִין וְאֲנֹן שְׁבַעִין (ותלת) וְתַרִּין
 וּפְלַגָּא.

בְּשִׁתִּין וְשִׁית יִתְגַּלִּי מִלְּכָא מְשִׁיחָא בְּאַרְעָא (שמות ז ב, ט ב)
 דְּגַלִּיל, וְכַד כְּכָבָא דְּבַסְטָר מְזָרַח יְבַלַּע שְׁבַע
 כְּכָבֵיא מְסָטָר צָפוֹן, וְשִׁלְהוּבָא דְּאִשָּׂא אוֹכְמָא תְּהָא תְּלִיא

בְּרִקְעָא שִׁיתִּין יוֹמִין, וְקָרְבִּין יִתְעָרוּן בְּעֵלְמָא לְסִטְר
צָפוֹן, וְתֵרִין מַלְכִין יִפְלוּן בְּאַנוּן קָרְבִּין.

וַיִּזְדְּוּגוּן כְּלָהוֹן עַמְמֵיָא עַל בְּרִיתִיה דִּיעֶקֶב לְאַדְחֵיָא
לָהּ (לון) מֵעֵלְמָא. וְעַל הַהוּא זְמָנָא כְּתִיב (וְהִיטְהַר)

וְעַת צָרָה הִיא לִיעֶקֶב וּמִמְנָה יוֹשַׁע וְכַדִּין יִסְתֵּימוּן
נַפְשֵׁין מִגּוּפָא וּבְעֵינֵין לְאַתְחַדְשָׁא, וְסִימְנִיד (כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב
הַבָּאָה מִצְרִימָה שִׁבְעִים וּכְתִיב) (בְּרֵאשִׁית מו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לִיעֶקֶב
מִצְרִימָה וְגו' כָּל נֶפֶשׁ שְׁשִׁים וָשֵׁשׁ.

בְּשִׁבְעֵין וְתֵלַת כָּל מַלְכֵי עֵלְמָא יִתְכַנְשׁוּן לְגוּ קְרִתָּא
רְבַתָּא דְרוּמֵי, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא יִתְעַר
עַלֵּיהוּ אִשָּׁא וּבְרִדָּא וְאַבְנֵי אֲלֶגְבִּישׁ וַיִּתְאַבְדּוּן מֵעֵלְמָא,
בְּרֵ אַנוּן מַלְכִין דְּלָא יִמְטוּן לְתַמְן וַיְהִדְרוּן לְאַגְחָא קָרְבִּין
אַחַרְנִין. וַיִּמְהֵהוּא זְמָנָא מַלְכָּא מְשִׁיחָא יִתְעַר בְּכָל עֵלְמָא,
וַיִּתְכַנְשׁוּן עַמִּיהַ כַּמָּה עַמִּין וְכַמָּה חֵיילִין מְכָל סִיפֵי
עֵלְמָא, וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִתְכַנְשׁוּן בְּכָל אַנוּן אַתְרֵי.

עַד דְּאַשְׁתְּלִימוּ אַנוּן שְׁנִין לְמָאָה, כְּדִין וְא"ו יִתְחַבַּר
בְּה"א, וְכַדִּין (ישעיה סו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אַחִיכֶם מִכָּל
הַגּוֹיִם מִנְחָה לֵי יְיָ וְגו'. וּבְנֵי יִשְׁמַעֵאל (ישׂרָאֵל) זְמִינִין בְּהַהוּא
זְמָנָא לְאַתְעָרָא (עליהו) עִם כָּל עַמִּין דְּעֵלְמָא לְמִיתֵי עַל
יְרוּשָׁלַם דְּכְתִיב, (זכריה ד) וְאַסְפַּתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל
יְרוּשָׁלַם לְמִלְחָמָה וְגו'. וְכְתִיב, (תהלים ב) יִתְיַצְבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ

וְרוֹזְנִים נֹסְדוּ יַחַד עַל יְיָ וְעַל מְשִׁיחוֹ. וּכְתִיב יוֹשֵׁב
בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק יְיָ יִלְעַג לְמוֹ.

לְבַתֵּר וְאִ"ו זְעִירָא יִתְעַר לְאַתְחַבְרָא וּלְחַדְשָׁא נִשְׁמַתִּין
דְּהוּוּ עֲתִיקִין בְּגִין לְחַדְתָּא עֲלֵמָא כְּמָה דְכְּתִיב,
(שם קד) יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו וּכְתִיב יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם
לְאַתְחַבְרָא כְּדָקָא יְאוּת. יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו לְנַחְתָּא לִוּן
לְעֵלְמָא וּלְמַהוּי כְּלַהוּן בְּרִיִּין חַדְתִּין לְחַבְרָא עֲלֵמִין כְּלַהוּ
כְּחַד.

זְכָאִין אַנּוּן כָּל אַנּוּן דִּישְׁתְּאַרוּן בְּעֵלְמָא בְּסִיפֵי אֶלְפָּה
שְׁתִּיתָאָה לְמִיעַל בְּשַׁבְתָּא, דְּהָא כְּדִין אִיהוּ יוֹמָא
חַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי לְאַזְדוּגָא כְּדָקָא יְאוּת
וּלְמַלְקֻט נִשְׁמַתִּין חַדְתִּין לְמַהוּי בְּעֵלְמָא עִם אַנּוּן
דְּאַשְׁתְּאַרוּ בְּקַדְמִיתָא דְכְּתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן
וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֵאמֶר לוֹ כָּל הַכְּתוּב לְחַיִּים
בִּירוּשָׁלַם:

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הַנְּנִי. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח
וַאֲמַר (תהלים מד) אַתָּה הוּא מַלְכֵי וְגו'. דָּא הוּא שְׁלִימוֹ דְכָל
דְּרַגִּין כְּחַדָּא דָּא בְּדָא.

צִוָּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב, כָּל אַנּוּן שְׁלִיחָן דְּעַבְדֵי שְׁלִיחוּתָא
בְּעֵלְמָא דְלִיְהוּי כְּלַהוּ מְסֻטְרָא דְרַחֲמֵי וְלֹא

לְהוֹוֹ מִסְטָרָא דְדִינָא, בְּגִין דְּאִית מְאָרֵי שְׁלִיחָן מִסְטָרָא
 דְּרַחֲמֵי וּמִסְטָרָא דְדִינָא קְשִׁיא. אַנּוּן שְׁלִיחָן דְּאִתְיִין
 מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי לָא עֲבִדֵי שְׁלִיחוּתָא דְדִינָא בְּעֵלְמָא כְּלָל.
 וְאִי תִימָא הָא מִלְּאכָא דְאִתְגְּלִי לִיה לְבַלְעָם הָא תְּנִינָן
 שְׁלִיחָא דְרַחֲמֵי הָוּה וְאִתְהַפֵּךְ לְדִינָא. לָא. לְעוֹלָם
 לָא אֲשַׁתְּנִי, אֶלָּא שְׁלִיחָא דְרַחֲמֵי הָוּה לְאַגְנָא עַל־יֵהוּ
 דְיִשְׂרָאֵל וּלְמַהוּי סְנִיגוּרֵיָא עַל־יֵהוּ, וּלְקַבְלֵיהּ הוּא דִינָא,
 וְכֹף אֹרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כַּד אוּטִיב לְדָא הֵהוּא
 טִיבוּ דִינָא לְדָא. כֹּף הָא שְׁלִיחָא דְרַחֲמֵי הָוּה לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל וּלְבַלְעָם אִתְהַפֵּךְ לְדִינָא. בְּגִין כֹּף צִוְהַ יְשׁוּעוֹת
 יַעֲקֹב, אֲמַר דּוּד, פְּקִיד עַל עֵלְמָא כַּד יִשְׁתַּלְּחוּן שְׁלִיחָא
 דִּי לְהוּיִן מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי.

רַבִּי אַבָּא אָמַר צִוְהַ יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב דְּאַנּוּן גּוּ גְלוּתָא
 וַיִּשְׁתַּכַּח פּוּרְקָנָא לְהוּן גּוּ גְלוּתְהוֹן. תָּא חֲזִי,
 תּוּשְׁבְּחָן דְּאַבְהָן יַעֲקֹב הָוּה, וְאַלְמֵלָא יַצְחָק לָא אֲתָא
 יַעֲקֹב לְעֵלְמָא, וּבְגִין כֹּף צִוְהַ יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב דָּא יַצְחָק,
 דִּכְיוּן דְּאֲשַׁתְּזִיב יַצְחָק יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב הוּוּ.

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר הָא תְּנִינָן
 וַיְהִי בִימֵי עַל צַעְרָא אֲתַמָּר, וַיְהִי אַף עַל גַּב דְּלָא
 כְּתִיב בִּימֵי טַפְסִי דְצַעְרָא אִית בֵּיה. וַיְהִי אַחַר, בְּתַר דְּרַגָּא
 תַּתָּאָה דְכָל דְּרַגִּין עֲלָאִין, וּמֵאֵן אִיהוּ דְּבָרִים, כְּמָא דְּאִתְ
 אָמַר (שמות ד) לָא אִישׁ דְּבָרִים אֲנֹכִי.

וַיִּמְאֵן הָיָה בְּתֵר דְּרָגָא דָּא, וְהֵאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם
 דְּאִתְיָא יִצְרַר הָרַע לְקַטְרָגָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. הֵכָא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא וְהֵאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם.
 אֶת יִצְחָק מִבְּעֵי לֵיהּ. דְּהָא יִצְחָק בַּר תְּלַתִּין וְשִׁבְעַ שְׁנִין
 הָוָה וְהָא אָבוּי לָאו בַּר עוֹנָשָׁא דִּילֵיהּ הָוָה, דְּאִלְמָלָא אָמַר
 יִצְחָק לָא בְּעֵינָא לָא אֶתְעַנַּשׁ אָבוּי עֲלֵיהּ. מֵאֵי טַעְמָא
 וְהֵאֱלֹהִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם וְלָא פְתִיב נָסָה אֶת יִצְחָק.

אַלָּא אֶת אַבְרָהָם וְדָאֵי דְבְּעֵי לְאַתְפְּלָלָא בְּדִינָא, דְּהָא
 אַבְרָהָם לָא הָוָה בֵּיהּ דִּינָא פְּלַל מִקְדַּמַּת דִּינָא,
 וְהִשְׁתָּא אֶתְפְּלִיל מִיִּי"א בְּאִשְׁ"א. וְאַבְרָהָם לָא הָוָה שְׁלִים
 עַד הִשְׁתָּא דְּאֶתְעַטַּר לְמַעַבְד דִּינָא וְלֹאֲתַקְנָא לֵיהּ
 בְּאַתְרֵיהּ.

וְכָל יוֹמוּי לָא הָוָה שְׁלִים עַד הִשְׁתָּא דְּאֶתְפְּלִיל מִיִּי"א
 בְּאִשְׁ"א וְאִשְׁ"א בְּמִי"א, וּבְגִין כֶּךָ וְהֵאֱלֹהִים נָסָה
 אֶת אַבְרָהָם וְלָא אֶת יִצְחָק, דְּאֶזְמִין אַבְרָהָם לְאַתְפְּלָלָא
 בְּדִינָא, וְכַד עָבִיד דָּא, עָאֵל (קלג ב) אִשְׁ"א בְּמִי"א
 וְאַשְׁתִּלִּים דָּא עִם דָּא. וְדָא עָבִיד דִּינָא לְאַתְפְּלָלָא דָּא
 בְּדָא. וְכַדִּין יִצְרַר הָרַע אֶתָּא לְקַטְרָגָא עֲלֵיהּ דְּאַבְרָהָם דְּלָא
 אֲשְׁתִּלִּים פְּדָקָא יָאוּת עַד דִּיעֲבִיד דִּינָא בִּיצְחָק. דִּיִּצְרַר
 הָרַע אַחַר הַדְּבָרִים אֵיהּ וְאֶתָּא לְקַטְרָגָא.

וְתָא חֲזִי רְזָא דְּמַלְהָ, אִף עַל גַּב דְּקְאֶמְרוֹן דְּאַבְרָהָם פְּתִיב

וְלֹא יִצְחָק, יִצְחָק נָמִי אֶתְּכַלִּיל בֵּיהּ בְּהַאי קָרָא, רְזָא
 דְּכַתִּיב וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. נִסָּה לְאַבְרָהָם לֹא
 כְּתִיב אֲלֵא אֶת אַבְרָהָם אֶת דִּיִּיקָא וְדָא יִצְחָק. דְּהָא
 בְּהֵיא שְׁעָתָא בְּגִבּוּרָה תַּתְּאָה שְׂרִיא, פִּיּוּן דְּאֶתְעַקֵּד
 וְאוּדְמָן בְּדִינָא עַל יְדָא דְאַבְרָהָם כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין
 אֶתְעַטֵּר בְּאַתְרֵיהּ בְּהַדִּיָּה דְאַבְרָהָם וְאֶתְכַלִּילוּ אֲשָׁא
 בְּמִיָּא וְסֻלְיָקוּ לְעִילָא, וְכִדִּין אֶשְׁתַּכַּח מַחְלוּקַת כְּדָקָא
 יְאוּת מִיָּא בְּאֲשָׁא.

מֵאֵן (עבד) חָמָא אַבָּא רַחֲמָנָא דְאֶתְעַבִּיד אַכּוּר. אֲלֵא בְּגִין
 לְאַשְׁתַּכַּח מַחְלוּקַת מִיָּא בְּאֲשָׁא וְלֹאֶתְעַטֵּרָא
 בְּאַתְרֵיהּוּ (ד"א ל"ג) כְּדָקָא יְאוּת), עַד דְּאֶתָּא יַעֲקֹב וְאֶתְתַּקֵּן
 כְּלָא כְּדָקָא יְאוּת וְאֶתְעַבִּידוּ תַּלְתָּא אַבְהָן שְׁלַמִּין
 וְאֶתְתַּקְּנוּ עֲלָאֵי וְתַתְּאֵי:

וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בְּנֶךָ. וְכִי הֵי־אֵךְ יִכִּיל אַבְרָהָם דְּאִיהּ
 סָבָא. אֵי תִימָא בְּגִין דִּיִּצְחָק לֹא נִפִּיק מִרְשׁוּתֵיהּ
 כְּלָל, יְאוּת, אַבְל כְּמָא דְאֶתְ אִמֵּר, (במדבר כ) קַח אֶת אֶהְרֹן
 וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנֵי אֲלֵא בְּגִין לְאַמְשַׁכָּא לֹון בְּמַלְיָן
 וְלֹאֶדְבָּרָא לֹון לְרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּף הַכָּא
 קַח בְּמַלְיָן. אֶת בְּנֶךָ אֶת יַחֲדֶךָ אֲשֶׁר אֶהְבַּת הָא (דף קכ ע"א)
 אוּקְמוּהּ. וְלֶךְ לֶךְ אֶל אֶרֶץ הַמּוֹרִיָּה כְּמָא דְאֶתְ אִמֵּר (שיר
 השירים ד) אֵלֶיךָ לִי אֵל הַר הַמּוֹר. לְאַתְקַנָּא בְּאַתְרָא דִּיתְחַזִּי:

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת
הַמָּקוֹם מֵרְחוֹק. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָאֵל אוֹקְמוּהָ, אֵלֶּא
כִּי־וַיִּתְּמַר וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ
הָאֱלֹהִים מֵאֵי טַעְמָא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּרָא אֶת הַמָּקוֹם
מֵרְחוֹק. אֵלֶּא בְּגִין דְּכָתִיב כִּי בִּצְחָק יִקְרָא לָךְ זֶרַע וְדָא
הוּא יַעֲקֹב דְּנִפְק מִנִּיהּ וְהָאֵל הוּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. וַיֵּרָא אֶת
הַמָּקוֹם מֵרְחוֹק כְּמָא דְּאֵת אָמַר (ירמיה לא) מֵרְחוֹק יֵי נִרְאָה
לִי.

וַיֵּרָא אֶת הַמָּקוֹם. דָּא הוּא יַעֲקֹב דְּכָתִיב, (בראשית כח) וַיִּקַּח
מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם. אֲסִתְּפֹל אַבְרָהָם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
דְּאִיהוּ דְּרָגָא תְּלִיתָאָה וְחָמָא לִיהּ לִיעֲקֹב דְּזִמִּין לְמִיפְק
מִנִּיהּ. מֵרְחוֹק כְּמָה דְּאָמַרְן מֵרְחוֹק וְלֹא לְזִמִּין קָרִיב.
אָמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר מֵאֵי שְׁבַחָא אִיהוּ לְאַבְרָהָם כַּד
אֲסִתְּפֹל וְחָמָא דְּזִמִּין לְמִיפְק מִנִּיהּ יַעֲקֹב. דְּהָא כַּד
אָזִיל לְמִיעֲקֹד לִיהּ לִיצְחָק, לָאוּ שְׁבַחָא כָּל כַּף אִיהוּ
דִּילִיהּ.

אָמַר לִיהּ וְדָאֵי (אמ) חָמָא לִיהּ לִיעֲקֹב דְּהָא מִקְדַּמַּת דְּנָא
יַדַּע אַבְרָהָם חֲכָמָא, וְאֲסִתְּפֹל הַשְּׁתָא בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי דְּאִיהוּ דְּרָגָא תְּלִיתָאָה לְמַעַבְד שְׁלִימוּ וְכַדִּין
חָמָא לִיהּ לִיעֲקֹב דְּכָתִיב וַיֵּרָא אֶת הַמָּקוֹם. אֲבַל הַשְּׁתָא
קִיָּמָא לִיהּ מְלָה מֵרְחוֹק בְּגִין דְּאָזִיל לְמִיעֲקֹד לִיהּ לִיצְחָק
וְלֹא בַּעַל לְהַרְהֵר אַבְתָּרִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מִרְחוֹק חָמָא לִיה גּוֹ אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דְּלֹא נִהְרָא בְּלַחֲדוּי,
 וּבְגִין כְּךָ חָמָא לִיה וְלֹא אֲתַגְלִי כְּלָא, דְּאֵלוֹ
 אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דְּנִהְרָא הוּוּ שְׂכִיחַ עַל הַאי אֲסַפְקִלְרִיָּאָה
 דְּלֹא נִהְרָא אֲתַקְיִים עַלֵּיה אַבְרָהָם כְּדַקָּא יָאוּת, אֲבַל
 מִרְחוֹק, בְּלַחֲדוּי הוּוּ, מִרְחוֹק.

מֵאִי טַעְמָא אֲסַתְלַק מֵהַאי מְלָה אֲסַפְקִלְרִיָּאָה דְּנִהְרָא
 בְּגִין דְּהַאי דְּרָגָא דִּיעֵקֵב הוּוּ. וּבְגִין דִּיעֵקֵב עַד לָא
 אֲתִיִּלִּיד לָא אֲשַׁתְּכַח הַשְּׁתָּא עַל הַאי דְּרָגָא. וְתוּ בְּגִין
 דִּיהוּ וַיִּקְבַּל אֲגָרָא. וַיְרֵא אֶת הַמָּקוֹם מִרְחוֹק דָּא יַעֲקֹב
 כִּמְה דְּאֲתַמַּר מִרְחוֹק דְּלֹא זָכָה בֵּיתָה. (רֵאשִׁיָּה בְּעִינוּי בְּהַאי עֲלֵמָא אֱלָא

מִרְחוֹק מִגּוֹ הַאי דְּרָגָא דְּהָא כִּד אֲתָא יַעֲקֹב הֲכָא דָּאָף עַל גַּב דְּאֲתוּ לְהַהוּא רֵאשִׁיָּה וְחָמָא
 לִיעֲקֹב, אָמַר אַבְרָהָם וְדָאִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְדַע בְּגוֹנוּנָא אַחֲרָא דְּאֲתַחֲזוּי, מִיָּד וַיִּבֶן שֵׁם אַבְרָהָם
 אֶת הַמְּצֻבָּח וְגוֹ. מִזֶּה כְּתִיב לְעֵילָא וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי, הֲאֵא אֹקְמוּתָהּ.

אֲבַל מֵאִי טַעְמָא לֹא אֲתִיב לִיה (מִיָּד) מִיָּד. אֱלָא בְּגִין דְּהָא אֲסַתְלַק
 מִרְחָמֵי דְּאָבָא עַל בְּרָא וּבְגִין כְּךָ כְּתִיב הַנְּפִי בְּנִי, הַנְּפִי
 דְּאֲסַתְלַקוּ רְחֵמֵי וְאֲתַהַפֵּךְ לְדִינָא:

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם, וְלֹא כְּתִיב וַיֹּאמֶר אָבִיו, דְּהָא לָא קָאִים
 עַלֵּיה כְּאָבָא אֱלָא בְּעַל מַחְלוּקַת הוּוּ בֵּיתָה.
 אֱלֹהִים יִרְאֶה לוֹ הַשָּׁה. יִרְאֶה לָנוּ מִבְּעֵי לִיה, מֵאִי יִרְאֶה
 לוֹ. אֱלָא אָמַר לִיה אֱלֹהִים יִרְאֶה לוֹ לְגַרְמִיָּה, כִּד אִיהוּ
 יִצְטְרִיךְ. אֲבַל הַשְּׁתָּא בְּנִי וְלֹא אֲמָרָא. מִיָּד וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם
 יַחְדָּו.

רַבִּי שָׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר (ישעיה לג) הֵן אֲרָאֲלֶם צָעֲקוּ חוּצָה
 מִלְּאֲכֵי שָׁלוֹם מֵרַיבִּיּוֹן. הֵן אֲרָאֲלֶם אֵלֶיךָ מִלְּאֲכֵי
 עֲלָאִי. צָעֲקוּ בַּהֵיא שְׁעָתָא וּבְעוּ לְקִיּוּמָא עַל הַהֵיא מְלָה
 דְּכַתִּיב, (בראשית טו) וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ חוּצָה. בְּגִין כֹּךְ צָעֲקוּ
 חוּצָה.

מִלְּאֲכֵי שָׁלוֹם. אֵלֶיךָ אֲנִי מִלְּאֲכֵי אֲחֲרֵיךָ דְּהוּוּ זְמִינִין
 לְמִיָּהךָ קָמִיָּה דִּיעֲקֹב וּבְגִינִיָּה דִּיעֲקֹב אֲבִטַח לִוְךָ
 שְׁלִימוֹ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּכַתִּיב, (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הַלֶּךְ
 לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים. וְאֵלֶיךָ אֲקָרוּן מִלְּאֲכֵי
 שָׁלוֹם, כְּלָהוּ בְּכּוֹ פֶד חָמוּ לִיָּה לְאַבְרָהָם דְּעָקִיד לִיָּה
 לְיִצְחָק, וְאִזְדַּעְזְעוּ עֲלָאִי וְתַתָּאִי וְכָלְהוּ עֲלִיָּה דִּיִּצְחָק:
 וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלְּאֲפֵי יַי וְגו', פְּסִיק טַעְמָא בְּגוּוֹיָהוּ, דְּלָאוּ
 אֲבָרָהָם בַּתְּרָאָה כְּקַדְמָאָה. בַּתְּרָאָה (דף קכ ע"ב) שְׁלִים
 (נשא קלח א) קַדְמָאָה לָא שְׁלִים. כְּגוּוֹנָא דָא שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל,
 בַּתְּרָאָה שְׁלִים, קַדְמָאָה לָא שְׁלִים. בַּתְּרָאָה נְבִיא,
 קַדְמָאָה לָא נְבִיא. אֲבָל מִשָּׁה מִשָּׁה, לָא פְּסִיק, בְּגִין
 דְּמִיּוּמָא דְּאֵתִיָּלִיד לָא אֲעִדִי מִנִּיָּה שְׁכִינְתָא. אֲבָרָהָם
 אֲבָרָהָם. רַבִּי חֵיָּיא אָמַר בְּגִין לְאַתְעָרָא לִיָּה בְּרוּחָא אֲחֲרָא
 בְּעוּבְדָא אֲחֲרָא בְּלָבָא אֲחֲרָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אֲתַבְרִיר יִצְחָק וְאִסְתְּלִיק בְּרַעוּתָא קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּרִיחָא דְּקַטוּרַת בּוּסְמִין דְּקַרְבִּין

כְּהִנְיָא קַמִּיה, תְּרִין זְמַנִּין בְּיוֹמָא וְאַשְׁתְּלִים קְרַבְנָא.
 דְּהָא צְעָרָא דְאַבְרָהָם הוּהּ בְּשַׁעְתָּא דְאַתְמָר לִיה אֵל
 תְּשַׁלַּח יְדָךְ אֶל הַנֶּעֶר וְאֵל תַּעֲשׂ לוֹ מְאוּמָה. חָשִׁיב
 דְּקַרְבְּנִיה לָא אֲשַׁתְּלִים וְלִמְגָנָא עֶבֶד וְסִדֵּר כְּלָא וּבְנָה
 מְזֻבַּת. מִיד.

וַיֵּשָׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אֵיל אַחַר וְגו' הָא
 תְּנִינָן הוּא אֵיל דְאַתְבְּרִי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הָוָה, וּבֵן
 שְׁנָתוֹ הָיָה כְּמָא דְאַתְ אָמַר, (במדבר ז) כְּבֶשׂ אֶחָד בֶּן שְׁנָתוֹ
 וְהָכִי אֲצַטְרִיךְ (ב"א) וְאַתְ אֲמַרְתְּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וְתוֹ וְהָא
 יִצְחָק לָא הָוָה בְּעַלְמָא, אֶלָּא אֲתַפְקִיד וְכוּ') (וְהָא יִצְחָק לָא הָוָה
 בְּעַלְמָא) וְאַתְ אֲמַרְתְּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. אֶלָּא אֲתַפְקִיד חֵילָא
 לְאַזְדַּמְנָא הַהוּא אִימְרָא בְּשַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיךְ לִיה
 לְאַבְרָהָם. כְּמָה דְכָל אַנּוּן מְלִין דְּהוּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת
 אֲתַמְנָא חֵילָא לְאַזְדַּמְנָא הַהוּא מְלָה (לְהַהוּא זְמַנָּא) בְּשַׁעְתָּא
 דְאַצְטְרִיךְ לִיה. הָכִי נָמִי הָאִי אֵיל דְאַתְקָרִיב תַּחוּתִיה
 דִּיצְחָק.

פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה סג) בְּכָל צָרְתֶם לָא צָר וּמְלֶאךְ פְּנִיו
 הוֹשִׁיעֶם וְגו'. תָּא חֲזִי, בְּכָל צָרְתֶם דִּישְׂרָאֵל כַּד
 אֲזַדְמֵן לִזְוֹן עֲאָקוֹן, כְּתִיב לָא בְּאֵלֶיךָ וְקָרִי בּוֹא"ו, בְּגִין
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲמָהוֹן בְּעָקוֹ. לָא בְּאֵלֶיךָ, אֲתַר
 עֲלָאָה יִתִּיר, אֶף עַל גַּב דְּלָאוּ בְּהַהוּא אֲתַר רּוּגְזָא וְעָקוֹ,